

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Duminecă, Foi'a, candu conedu ajutoriale. — Pretiul: pe anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu său 2 1/3 galbini mon. sunătoria.

Anul XXXIV.

Se prenumera la poste c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxă timbrata a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 88.

Brasovu 25|13 Novembre

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.
Transilvania.

Epișole anonime.

VIII. Asia dera Crenneville nu voiea congresu. Acestu refusu se esplica prea bine din natura politicei despotice inaugurate la 1 Sept. 1865. Insece avea romani se se inchine acelei politice? Pentru ce nu i s'a inchinat nici unu poporu altulu din intregulu imperiu?

Presedintele Andrei inca nu voiea congresu. Din care cause, pana in diu'a de astazi nu se scie; de aceea noi nu condamnam fapt'a, ci numai catu o constatamu, asteptandu dela tempu esplicarea ei. Se spunea pe atunci, ca presedintele Andrei s'ar fi angajatu chiar catra person'a monarchului in sensulu neconditionatei supunerii a romanilor transilvani la vointia Maiestatii Sale intre ori-ce imprejurari. Dece acea faima era neadeverata, se se fia declarat de aceea ce va fi fostu, de mintiuna; era dece a fostu adeveru in trenta, atunci natiunea avea dreptulu se o scia indata si se judece despre ea.

De alta parte, despre repaus, presedintele Alecsandru se scie din repetitele lui naratiuni dorerose, ca totu in tom'a an. 1865 fiindu si elu la Vien'a, atacatu in modu brutal de catra ministrulu cont. Mauritiu Eszterházy, care i a disu tradatoriu de patria, din caus'a mergerei la senatulu imperial, betranulu ii replică: Ba tradatori sunteti dv. aceia, cari ati cutediatu a insiela pe Mai. Sa, ca se-si retraga subscriptiunile numerose ale numelui seu, date in favorea autonomiei Transilvaniei. Atunci acelu jesuitu in fracu moderanduse, numai catu mai adause: Bine, bine parente, dera ce ai dta se faci causa comuna cu unu schismaticu ca Andrei?

„Eu nn amu a face cu confesiunea nimenui, ci amu a face cu unu colegu alu meu alesu de presedinte in causele nostre nationali. Si cu atata sanetate buna.“

Anul intregu 1866 s'a petrecutu numai in incriminari reciproce.

De aci incolo dta scii, ca presedintele Alecsandru a fostu amerintiatu de repetitive-ori cu departare din scaunulu seu metropolitanu, apoi ca in aceleasi tempuri presedintii in corespondentiele loru se mostră greu unulu pe altulu, pana ce presedintele Andrei ii amerintia lui Alecsandru cu cunoscutele cuvente din scriptur'a vechia: Mon, Tekel, Farsin. Adica se prevesta caderea lui Alecsandru. Aceasta amerintiare rupsse baierile animei lui Alecsandru. Elu respusne lui Andrei pe la finea lui Decembre 1866 atatu de aspru, in catu dupace trimise scrisoarea la posta, se esprimă dicundu: „Acesta sciu, ca nu o va pune in ferestra.“ La aceasta urmă una replica forte lunga, dupa care'i veni tripl'a, despre care erasi potea se dica: Nu o va pune in ferestra.

Nu dieu aceea; ca-ci presedintele Andrei a-pucanduse de ea si scarmandu-o bine, dechiară pe Alecsandru „de celu mai mare inemicu alu seu“ si in fine ii plesnesce in facia cuventele: „Alecsandru archiepiscopu multe rele mi-a facutu; plătesca'l Dumnedieu dupa faptele lui.“ (St. Pavelu catra Timoteiu c. 4 v. 15.) (Febr. 1867.)

Din nefericire, 6menii din curtile presedintei-

loru nostrii află de toate acestea miserii, dela acestia studentii, dela studenti ti'er'a intréga, apoi in ti'er'a intréga suntu si unguro-secuui si sasi.

In Decembre 1866 mai obveni inca si una alta fatalitate. Unulu dintre sierbitorii presedintelui Andrei jucanduse, seu voliendu se curatie una arma de focu, si uitandu ca este incarcata, o descarcă gogomanulu tocma spre ferestr'a capelei din curte, in care chiaru atunci era se se incépa s. liturgia. „Cine a inpuscatu?—Presedintele Alecsandru prin unu asasinu platit!“ Acesta spurcata si satanica calumnia se respandă cu iutimea fulgerului in totu poporulu, era de casulu insusi se acaparara foliele publice, politi'a si tribunalulu. Trebuie romanilor desastru mai mare? In acelasiu tempu gogomanulu, care descarcase arm'a, tacea că unu mare intieptu. Cercetarile judecatoresci inca s'au sistat. Prea firescă.

In paresimi 1867 se vorbea de una carticica titulata: „Scrisori apologetice, va se dica, de aparare, ale archeiropolitului si metropolitului Romanilor de religia ortodoxa resaratena din Ardeal si Ungaria, Andrei baronu de Sia-guna. Sibiu. In tipografi'a archidiecesana 1867. 80 pag. 72.“ — Eu amu vediutu acea carticica, ea cuprindea patru epistole adresate „Metropolitului conte Alecsandru Sterca Siulutiu“, pe care inse nu le-amu potuta citi, pentru ca indata mi s'a si luatu din mana, dicundumi-se, ca nu e permisu ca se o citescă ori-cine.

Că ce efectu va fi produsu la lectori acea informatiune unilaterale, se o spuna ei insii in cugetu curatul.

Credu domnulu meu, ca datele cate se scosera pana acilea, potu fi de ajunsu inca si pentru cei cari uita bucurosu, pentru că se se convinga deplinu, ca dupa cate s'au intemplatu intre cei doi presedinti, e cu totulu de prisosu a mai cauta intre romani inca si alti auctori ai desbinarei loru, ci poate numai colo susu la Pest'a si la Vien'a, unde precum sa mai observatu, tocma in acestu punctu ne tienu pe noi romanii de unu poporu intunecat si „prostii“ *).

Dupa mórtea lui Alecsandru ne scriea unu bunu amicu, ca ar' fi auditu pe presedintele Andrei dicundu: Ddieu se lu erte! Sarmanulu, elu n'a fostu de vina, i s'a facutu nedreptate. Altii au fostu blastemati.

Fides penes auctorem. Era eu dicu domnulu meu, ca cu respectu lá caus'a nostra nationala, ca ci numai de acesta tractam a acilea, nu a fostu si nu e de vina nici unulu nici altulu. Vin'a, culp'a, se presupune in caracterulu morale; apoi acesta la ambii e mai presusu de ori-ce critica a oricarui dintre noi. Pe acesta lu judeca numai Ddieu. Dera opinioanele, dera credintele subjective politice? Acestea dupa mene suntu rezultatele mai multor factori; educatiunea, instructiunea, cercurile sociale, in care se invertă cineva, in fine temperamentul omului, produc opiniunile si credintele politice. Apoi éca, in acestu punctu, pe acestu terenu, diferea cei doi presedinti nespusu de multu unulu de altulu, atatu cu respectu la prin-

cipiu, catu si la midiuloc. Aici afu eu principale cause ale hostilitatii loru.

Presedintele Alecsandru credea in vitalitatea, in poterea de vietă natională, in venitoriu natuinal romanesci că natiune.

Presedintele Andrei, ori-catu ecamină si analiză elementulu nostru national, nu potea se creda in vitalitatea, in poterea de vietă natională, in venitoriu natiunei romanesci că natiune.

Elu ar' fi voitu se creda, dera nu potea. Elu incercă multe spre a concepe in sufletulu seu ore-sicare sperantia, dera nu mergea.

Una asemenea stare torturării de sufletu, merita ea ore a fi condamnată? Departe se fia! Ea merita numai compatimire. De aici se poate explica si cunoscuta sa sententia devenita acumă istorica: Flere possum, sed juvare non, potu se plangu, nu potu se ajutu. De aici se explica si ceealalta sententia: Mundus se expedit. Lumea -si va face drumu. Radia de sperantia?

Sci dta, ca in acesti 15 ani din urma multi din noi au vediutu facia lui Andrei udata de lacrime la mai multe ocasiuni, intocma precum au vediutu altii pe Alecsandru cu facia lui cea palida si incretita de suferintie si de ani, inncatul in plansu?

Unulu că si altulu, din care cause? Dora de fome ori de golata? O nu. Ore inse totu din aceeasi causa? Se poate; eu inse nu sciu. Ceea ce scim cu totii este, ca credint'a loru natională diferea de milie de ori mai multu, decatul diferea cea religioasa.

Ei inse diferea si in midiuloc catra scopu. Andrei dicea: Eu mergu totudun'a, nu numai cu monarchulu, cu dinasti'a, ci si cu ori-ce sistema s'ar inaugura si cu ori-ce gubernu ni s'ar impune. Alecsandru din contra: Eu inca mergu cu monarchulu si cu dinasti'a, voi inse a-mi pastra libertatea de a judeca despre sisteme si a le adopta seu respinge.

Arciu nu voiea a risca nimicu. Mi se pare, ca elu ori-ce risicu ilu tiené curatul de nebunia. (Ore acesta nu este si elu risicu?).

Alecsandru in anii din urma se decisese a risca pentru person'a sa totu.

Mie -mi venea uneori că se comparu pe aceli doi barbati cu doi medici, cari stau dinaintea unui omu cadiutu in talchari, batutu reu, despoliatu si aruncatul alaturea drumului. Ambii medici facu unu felu de diagnosa, cu destula atentiu. Unulu afia, ca acelu nefericitul ar' fi maltratatu asia de cumplitu, in catu abia mai poate fi vreuna speranta la vieti'a lui; deci elu propune, că pe langa unele paliative din farmacia, se se incerce ultimulu remediu, celu religiosu, se i se faca Maslu*), dora cumva lu va salva credint'a lui. Din contra, colegulu seu sustiene: N'amu nimicu in contra, se i se faca si maslu; eu inse credu asia, ca organismulu internu alu acestui omu nu e vetamatu de locu, ci ca elu este numai obositu si frantu de fome si de sete. Se lu transportau de aici sub unu coperisul, se i ordonam mancare buna, scalda, schimburi cu rate, asternutu bunn, apoi se damu de scire autoritatilor publice, că se iè urm'a talchariloru, se se restitue si avereia omului.

Vedi dta, diferentia intre acei doi medici este

*) Vedi si „Albin'a“ Nr. 89 din 12 Nov. 1871 col. 1 et 2, de unde erasi ese, ca astazi inca ne tienu totu asia de prosti, ca si inainte de aceasta cu 5 si cu 50 de ani.

*) Ungerea de pre urma, cu cinci sau cu sipte preoti. Extrema unctio.

fără mare; ei în locu de a-si combina parerile, se iau la certă inversiună. Într-aceea, omulu eadițu în talchari și în pericul de a-si da în adeveru suflul numai de fome și golatate, era nu din lipsă poterilor vitali, nici pentru defecte organice.

În această situație cine se săra în ajutoriu omului trantit la pământ? Sub pedepsa de trădere suntu datori a sări toti celilalte consanjeni numerosi ai sei, filii și fiice, frati și sorori, nepoți și nepoți, fiacare cum poate să cu ce poate, să omulu va fi salvat. Ei au și venit în ajutoriu, să nu me indoiescă, că voru privighia cu neadormire pre langa scumpulu loru parente și frate, voru canta să de averea lui, care este să a loru. Era dela medici voru cere numai atata, că se nu -si resbune unulu de altulu si de nimeni dintre frati. Dăca se va simți trebuintă de a-i chiama și pe ei, voru fi chiamati cu tota onoarea, era plat'a loru multă va fi în Cieriuri. —

Domnulu meu! Dupa trei ani de tacere și retragere, asiu mai poate conversa cu dta și cu publiculu dtale asupra multoru evenimente și cestiuni, cari credu, că te ar interesa să pe dta. Eu înse -ti repetescu, că și catu ti vorbiu pana acilea, o facuiu numai impinsu de cativa amici, pentru ca eu credeam, că inca totu nu e tempulu de a reintra în luptă; preste acesta mi se parea, că e bene că noi celi mai betrani se facem locu celor, cari ne succedem noue in - in - suferintie. Mai adaugem, că dăca vomu totu plange noi pentru tota lumea, in fine ni se voru scurge ochii, si vomu remană orbi. —

Asia eu -mi iau și răsu remasă bună pe terenul politicu, adaugu înse acea rogare catra dta, că dăca s-ar afla cineva, care se voliescă său a-mi corege datele mele istorice, său a-mi combate opinioniile mele, se nu le stai în drumu, se le deschidi colonele dtale la pro si la contra, pentru că asia se săsă adeverulu curata la lumina. In politica toti potemu erra; in istoria toti potemu scapa din vedere cate ceva. De ce se ne maniamu inca si atunci, candu ne dice cineva: Éca ti s-a pusuna musca pe nasu.

Se -ti aperi făoașă numai de brutalitate, de expresiuni mojicesci, invetiate pe strate, ca prin aceea se desonora nu celu atacatu, ci publicitatea, diaristică romanescă, după care apoi strainii judeca si mesura gradulu culturei noastre nationale, era nu numai pe individii, cari comitu asemenea mojici. —

November 1871.

Alu dtale frate stimatoriu
Anonimulu.

„Gazetă Trans.“ e martora viua, că ea nă respinsu nemica dela publicare în colonele sale. Pro si contra a publicat opiniunile politice și pana aici, si va remană fidel organu de cointelegeră naționale prin moderatiunea imparțirilor. Se săsă în publicu celu respinsu cu publicarea credentielor sale politice, ca-ce, nu credu, că — pana unde ne erătă legea presei și caracterulu acestui diariu, se va afla respinsa vreo imparțire de caracter obiectiv. Personalitatele, ce e dreptu, nu le potemu suferi, candu ele degenerăză în atace de onore si nău de scopu decatu resbunari personali. Éca dăru calea deschisa la concordia unisona pe calea publicitathei noastre, numai se pornim cu totii din punctul de vedere alu dreptului nostru politicu națională si pentru eluptarea recunoșcerii lui, apoi din motivulu de a ne imbrăciosia, că prin chiarificarea opiniunilor, fară se remanem obstinati pe lunga ce vremu, se ne unimă totă poterile că matori în convictiuni, la comună luptă, că se i castigam victoria, ca-ce unu poporu intregu nu se poate ignora nici într-unu statu din lume timpu indelungat, dăca nu se va baga elu singuru în jugulu, ce i se imbia cu siriță apromisiunilor, pana candu lu inchide cu resteul, că se traga numai la carulu sarcinelor.

Red.

Brasovu 24 Nov. 1871.

(Prospectu politicu.) In Vienă să incinsu una nouă pornire. Nemtii consideră fără multă principiale si statorniciă lui Kellersperg, care nu voieu decatu o umbra de concesiuni autonomicice pen-

tru provincie, catu se nu prejudece centralisarei cislăitane, pre candu c. Andrassy nu se invoi, fară multumirea mai antaiu a polonilor aristocrați din Galiciă. Acestu conflictu în principiu trenti si pe Kellersperg si acum se astăpta princ. Adolf Auersperg a fi chiamat la compunerea ministeriului. Într-aceea nemtii decembriști se apuca de a face demustratiuni, in contra politicei andrássyanopoloneze, si mai multe reuniuni de ale loru voru a lucra, că pentru caderea programului kellerspergianu, la care a luat parte Andrassy cu sympathia polono, se-si resbune in reieptarea politicei lui interne, care e, că se castige elemente aristocratice, cu cari se intarăsca pe nemtii de dincolo că se poate susta dualismulu. Cehii nu potu mistui acesta politica indreptata in contra loru. La înființarea clubului democrat din 12 Nov. Greger cehulu in Pragă disese, că dăca Vienă se bucura de nereușirea invioielei, se bucura cu ea si Berlinulu si Petersburgulu, cari voru intra in ereditatea Austriei, er' in fine dice, că cei ce intrara acum la potere voiescă se inaltă vulturulu prusescu pe castelulu imperial; ne au provocat la luptă, ei bine, se luptam. Acum nu mai potu mistui pe maghiari si abia astăpta intrunirea congresului federalisticu, dăru tocma se contramandă. — Se scimu înse si aceea, că slovenii din Stiriă inca pretendu asemenea garantii pentru naționalitate, cum se affa in legea de naționalitate cehă, cu curii, si slavaci si serbi inca voru face prin Miletits o asemenea propunere, dela care nu voru remană indereptu nici deputații romani, ca-ce numai in modulu acela se poate garanta viață națională si libertatea desvoltarei ei, ma si fratișca cointelegeră.

Despre program'a c. Andrassy in politica exterană „P. N.“ si altele scriu, că punctul de gravitate alu politicei lui nu poate fi altulu, decat deplină asecurare a relatiunilor catra Germania, ca cu Italiă si Francia poate calca numai in urmă lui Beust; dăru cu

Orientulu? apoi aici -si poate noulu ministru face drumu spre a crea lucrându său a lucra creandu, ca, ce a eredită dela Beust, nu e de valoare. C. Andrassy trebuie se castige Austro-Ungariei influența aceea, pe care o pretende marimea si tarii sa pre-cum si relatiunile sale de economia poporale si de comerț, elu trebuie se castige acea garanție, că statele dunarene se privescă la monarchia că la unu amicu tare, er' nu că la unu dusmanu său că la pradă ce ar' fi de imparit. Printre linie se cetescu in cele de susu tocma apromisiunile solului pruscu Kaiserling din 1866, cari înse se potu potenci. —

„Reform'a“ vediendu pornirile nemtilor austriaci indreptate in contra politicei c. Andrassy, că adica se nu se demita la nici una concesiune, monităza pe Andrassy, că se nu i pese de nemica, se nu se lase de politică sa, ca-ce turburile cislăitanu trebuie se affle odata o deslegare sanatosă in interesulu politicei esterne, că se procedă uniti. — Totu asia si Kossuth că o vulpe ce se uita la prada nu se lasa de idea imperiului dunareanu, pe care o impenează cu unu genu de sympathia aratacată catra naționalitatii in epistolele sale publicate in „Magyar Ujság“, înse de autonomia Ardealului si, de drepturile naționali politice ale romanilor nici nu visăza; visăza înse si elu de o lume maghiara si totu numai maghiara.

Dăru in Ungaria, de cate ori se mai repetam, ca limbă si dreptulu perfectu egale e unu tesauru comunu si relatiunile suntu că si cele intrenationali intre popore, cum dice si Kossuth; maghiari-maniă dăru e stanță, de care se lovescă concordia intre popore, cari se regalisasa numai cu forță si ignorarea, cum dise dep. Miletits in sed. din 16 Nov. in dietă, candu vorbi, ca cu stramutarea personalor in regimul sistemă nu se muta, si tocma aceasta a instrainat pe croati, serbi, cehi; si candu adause, ca Andrassy vediendu, unde a adusu politică sa pe Ungaria, vediendu si nepotintă de a restabili pacea internă, a luat-o la sanatosă; apoi ore cum va merge politică esterioră fară multiu-

mirea naționalitatilor basata pe lege cu garantia, cu curie echilibrate? Alta politica, nu care face multă ventu, ci care se basăza pe adeverată taria, pe concordia popoarelor; apoi se poate face politica esterna fară frica: că o se cadia casă de carti.

In Germania amenintia vărgă de feru. Bugetul si de marina să primitu din partea dielei imperiale si cu ce scusă min. de resbelu armărea pe mare? — Cu declararea, ca regimul vreunul restatorirea unui oficiu de marina de a două mana. Pacea lui Wilhelm e armarea pentru resbelu? — Se mai propune si o lege, că eclesiastii, cari voru desbată trebi de ale statului prin biserice ori adunari se se pedepsescă cu prinsore de 2 ani. Esta e cantecul cucului pentru imperatia absolutismului. —

In Italia se pregatesc lucruri mari: Regale venindu in capitatea imperiului romanu fă primitu cu entuziasm, pentru a subserise decretul pentru militele provinciale si alu organisarei bateriilor de companie 90 cu cate 8 tunuri, si inmultirea loru după numerul militei, care in 1-a Ian. 1872 va fi deplină instruită. Italia si Franția suntu inspirate de cele mai sinceri dorințe de amicitia. Aceasta o scrie Franța Italiei prin soldul celeia denumită pentru România, d. Gouard. — Papă inca concese acum, că monsignore Angelini se sănătescă beserică St. Sudario, care e proprietatea casei regale. Se fia de bună auguri!

In Franța se readuna corpul legislativu in 4 Dec. Una conjuratiune ostasișca, condusa de general Fleury, pentru de a prinde pe Thiers si a restaura imperiul bonapartistu să deochiu. Thiers e tare in credința, ca va lasa in Franța o republică tare. —

In Spania er' cadiu ministeriulu, in Belgia ceru poporulu depunerea ministeriului cu eclatu, in se politianii imprastiara poporulu, care va a repeta demustratiunea pana va cade ministeriulu. Totu agitatuni maiestrite, pentru a castra libertatile. —

In Anglia fenianii irlandesi cu societatea loru cea pre latita scotu peri albi aristocratiei, care cauta moduri de a impacă pretensiunile democratice. Min. Gladstone e aplicat la latirea dreptului politiciu pana la imbrăciuarea sufragiului universal; cu totă aceste Anglia a perdu din prestigiul influenței sale in diplomatiă Europei, că penalitate, ca a parasită colluptarea cu Franța. —

In București congresulu diaristilor să finitu si se publica program'a majorității, după ce minoritatea se desbină. — Inca nu se luă la desbatere cauza drumului de feru si convențiunea Bleischröder, care se desbată in sectiuni. —

Prințipele Serbiei va lua de socia pe soră reginei din Grecia princesă rusa. — Serbi a armăză infriociști si diurnalele totu nu potu crutia pe Andrassy, pentru că ar' fi luat parte la asasinatul princ. Mihailu Milosiu Obrenoviciu, si acum ii amenintă amicitia tare si forte. —

Indreptare

la obiectul alegătorilor.

In Nr. 85 a Gazetei, in articolu: „La organizatiunea administratiunei politice“ să disu: ca alegătorile membrilor comitetului comitatense pentru comitatulu Albei inferiore se voru face in 27 Novembre st. n. a. c., intru adeveru asia să fostu proiectatul deminția in 7 Novembre, dăru in sedința de după amădi să decisu: ca alegătorile se se facă in totă cercurile alegătorie de odata in 11 Decembrie st. n. 1871, ce servescă spre indreptare.

Cu astă ocasiune me grabescu — după informație autentică — a ve face cunoscutu numerul membrilor alegători:

1. Orășiu Aiudu cu 642 alegători formandu 2 cercuri alegătorie, alege membri . . .	38
2. Cerculu Aiudului si Ciumbrudului — tienendu alegerea in Aiudu — va alege . . .	24
3. Cerculu Blașiu — in Blașiu . . .	20
3. Cerculu Sanbenedicului si Uiorei — in Uiorei	23
5. Cerculu Pokafalva — in Pocea . . .	18
6. Cerculu Vintiului si Sangetinului — Kis-Enyed — in Vintiul de diosu . . .	22
7. Cerculu Albei Iulie — in Barabantu . . .	23
8. Cercurile: Cameni, Zlatna, Ighiului de susu si de diosu — in Ighiul . . .	28
9. Cerculu Rosiei montane — in Rosia . . .	14

Sumă: 210

Atatul numerulu membrilor alegători din fiacare cercu, si fiacare co-

mună s'a comunicat cu presedintii comisiunilor culegatorie de voturi, si cu pretori — judicercuali — szolgabiró — despre ce ve asigurezu totu dupa informatiune autentica.

Scimu déra numerulu membrilor alegundi, putem sci dela pretori chiaru si numele alegatorilor — ca-ci pretori suntu indetorati a publica numele acelora — nu ne lipsesce alta, decat: Vointia firma la lucru déra! — De cumva n'asiu gresi, asi mai risca una:

Pana in 10 Decembre st. n. mai avemu pucinu timpu, 6re n'ar fi cu cale se se conchiam una conferinta din comitatul u intregu? anume la Alb'a Iulia in centrul? Ce dici die Axentie? esti omulu „faptelor“ si nu a „teoriei“, voiesce si fa. . . .

Asta conferinta nu ar' eschide pre celelalte din cercurile alegatorie, si nu ar' fi lipsa se se adune sute de insi, ar' fi destulu 20—30 insi, sciti dvóstra „lamur'a“ — astfelii amu fi siguri, ca vomu ambala pre una si aceiasi cale, si ne-amu asigura celu pucinu de 170 membre + 10 = 180, una suma — dupa impregiurari — destulu de considerabila. — Idem m/pr. *)

Sinc'a vechia in 11 Nov. 1871.

... Dupa cum este cunoscutu referintiele de drepturi intre fostii granitieri din regimentulu I de frontaria si intre inaltulu erariu suntu regulate inca dela anulu 1862 prin una asia numita „Comisiune regulatòria“. — Unora dintre comunitatile foste confiniaria s'au si recunoscutu dreptulu de proprietate asupra tuturoru paduriloru aflatiorie pe teritorie sale, precum si asupra tuturoru regalialoru. Celor mai multe comune inse (intre care si Sinc'a vechia) din diferite impregiurari nu li s'au cedatu padurile si regiale in proprietatea loru, de si in tienoreea documentelor, pe care le posedu granitieri s'ar fi cuvenit a li se preda neconditionatuto padurile, toti muntii si tota regiale in proprietatea loru nedisputavera. Destulu atata, pe o cale legala seu nelegala, causele granitiariloru suntu deslegate; deci me intorc la obiectu si me tiermurescu numai la causele Sincai vechie, cari stau tare in legatura cu fapt'a, pe care vroiu a o descoperi: Sinc'a vechia a primitu in proprietatea sa in tienoreea senteniei dela susmentionat'a comisiune doto. 16 Dec. 1862 Nr. 81/XI numai forte pucine paduri de pe teritoriul seu; — drepturile regalia, precum este moraritulu, arendiele de vinarsaritu si altele inse nu s'au recunoscutu ale comunitatei. Cea mai mare parte a paduriloru dimpreuna cu regiale s'au recunoscutu de erariali, pe care si astadi le posede. — Amaritii granitieri, in locu de a se desdauna pentru indelungatulu servitiu, adusu cu multa lealitate si creditia pe altariulu patriei — lasandui in folosint'a drepturiloru loru — astadi trebuie se sufera tota asuprile obvenite din partea contraria — ma granitarii din Sinc'a vechia au trebuitu chiaru in anulu curente a cauta cu ochii plini de lacremi, cum li se ieau prin ecsecutiuni pana si cea mai scumpa avere din manile loru (animalele tragatorie) vedinduse pentru desdaunari de asia numite prevaricatiuni silvanale in favorea erariului, numai si numai ca s'au proovediutu cu lemnene necesaria pentru casele loru din padurile si chiaru din fatiale castigate prin indelungatulu servitiu de 1 seculu si prin sacrificiarile averiloru si a sangelui granitairescu pe campulu bataliiloru pentru apararea patriei.

Totu asemenea o patira si alte comune f. granitarie. Pentru ca inse sòrtea granitiariloru se se imbuuatatiésca catu va fi cu putintia pe o cale legala, representant'a generala a fostiloru granitieri in siedint'a sa tienuta la Sibiu in ultimele dile ale lunei lui Septembre a. c. pentru scopuri scolare a redicatu la conclusu ca rugarea granitiariloru se se dè ilustr. sale br. Ursu de Margine, bravului colonel, ca unui barbatu binemeritatu si capace de a conlucra spre deslegarea causaloru granitairesci pe o cale mai favorabila.

Ilustrulu barbatu la rogarea intregei reprezentante generale a si primitu din nou sarcin'a asupra-si, si ca unulu, care si mai inainte au sciuat a conlucra in referintiele granitiariloru, a promis a intreprinde lucrurile necesarie cu pasi rapedi spre ajungerea scopului. . . .

... In 2 Nov. a. c. dupa apromisiune vine meritatulu barbatu si indémania ca se se primésca si subscrisi de catra reprezentantii comunelor Ohab'a si Sinc'a vechia actulu de cuprinsulu urmatoriu;

recomendatu pentru binele fostiloru granitieri, pentru care suscepù sarcin'a de a recastiga regalele:

a) Comunitatile cedu din drepturile regali redobandindu dela inalt. erariu $\frac{3}{4}$ parti pentru infintiare unui fondu scolasticu, eschisivu numai pentru acele comune granitairesci, dela care incurgu venitele regalialoru, apoi $\frac{1}{4}$ ale aceloru venite se curga la cass'a alodiale a fiacarei comune.

b) Modulu, dupa care se se aplice fondulu de nou infintiandu se se statorésca prin unu statutu compunendu numai singuru de catra reprezentantii respectivelor comune contribuente.

c) Durat'a acestui actu se aiba valore numai pana candu pe calea legislativa a patriei se va sanctiona una lege: despre desdauaurea regalialoru, candu apoi fiacare comuna granitairesca, in tienoreea acelei legi va avea dreptu a se desdauna facia de fondul scolasticu pentru redobandirea regalieloru.

Intra adeveru forte bune condituni. . . .

— Mai incolo descopere coresp., ca judele Nicolae Ratiu in fruntea reprezentantii din Sinc'a vechia, condusu de interes private, a impededatu subscrisarea actului si bunele intentiuni pentru comuna. Apoi continua:

. . . Deci avisatu fiindu eu din partea mai multoru amici ai mei — despre opiniunea retacita, care ar' fi cerculandu astfelii, cumca numai eu amu sedusu pe judele respectiv spre a nu imbraciosia scopulu — caruia cu trupu cu sufletu cu totu me amu alipit, me aflu silita a respinge aceasta invi-nuire pe gutulu casiunatoriului.

„Proba despre aceea mi e intréga corporatiunea granitairesca din comun'a Sinc'a vechia, cumca nu numai mai inainte de sosirea ilustrului barbatu, déra chiaru si dupa ce s'a comisu peccatulu in Dumine'a trecuta, adica in 5 Nov. amu intrevenu intre numerosulu publicu dupa seversirea servitiului divinu, caruia comunicandu pasulu celu forte gre-situ intreprinsu de catra reprezentant'a comunale, amu indemnatum a sili pe judele respectiv la subscrisarea unui asemenea actu nou, care cu graba se se substérrna catra deputatiunea deja alésa de a lucra in acestu respectu. — Intréga corporatiune s'a alipit la propunerea meu numai responsulu numitului jude comunalu si alu unui consociu alu seu, care asemenea se intereséza, ca si judele de dreptulu regal de carcinariu — traficandu cu elu chiaru si acuma, dicu: alu acelui cuventu fu si acuma ca si mai inainte negativu, ma inca cu adausu, cumca aceasta este o fapta deplinita, pe care o va si apara, incat va insoci postulu de jude. — Cugete asia déra on. publicu cetitoriu si cu deosebire rogu pe on. intelligentia din apropiare, care de altintrelea cunoscé forte bine cum stau relatiele de amicitie ale numitului jude facia de mine — espriméza aceiasi onorata — cum si pe care cale asiu fi pututu castiga pe celu mai intimu inimicu alu meu, ca se lucreze cu specula in numele meu?

Deci spre chiarificarea mai de aprópe a obiectului si spre a putea respinge ori si care calumnia de asupra capului meu, cutezu a adresa catra judele comunalu Nicolae Ratiu urmatóriele intrebari:

1. Ce cugeta dsa prin aceasta fapta, déca nu-si apara interesele sale proprie?

2. Din care punctu de vedere favorabilu pentru comuna au denegatu asemenea declaratiune? Au dora simte dsa mai potrivit, ca numai comun'a Sinc'a vechia se remane nerepresentata intre tota comunele din fostulu regimentu la deslegarea cau-sei? Pentru ce nu -si aduce in memoria, ca unu intieptu dupa cum este de simplulu proverbii populari: „In a caruia mani se afla si panea si cuititulu — imparte cui vré — si catu vre“? Au nu ar' fi mai bunu ceva — decat nemica?

3. Déca comun'a pe langa patrariu liberu, pe care lu posede ar' mai capata in cass'a sa din celealalte $\frac{3}{4}$ inca a 4-a parte din dreptulu de carcinariu, si restulu s'ar intrebuintia totu pentru noi in scopuri scolare, ore pentru ce nu ar' fi bine? Nu ar' fi acestea folose totu ale nostre? Au nu este cevasi ridiculosu, ma chiaru de absurditate a dechiara cumca nu primimua asia ceva?

4. Dér' ore ce va fi cu comun'a Sinc'a vechia facia de feluritele procese, care le are urdite cu erariulu, candu numai singura densa se va lepeda de sprijinulu celu neclatit de multu doritul de granitieri? Lua-va singuru judele responsabilitatea asupra sa despre urmarile triste, care in urmarea pasiloru gresiti de densulu — ar' pote forte usioru veni pe comun'a?

Déca asia ceva cugeta a fi de fapta locala — care eu amu alungat'o, si pe care credu, ca ori si cine — insestratu fiindu de atotuputintele numai cu catu de pucina minte — o va condamna — binevoiesca a esi pe facia cu motivele de procedere spre a se convinge comun'a. (Acolo, aici nu. R.)

Eu celu pucinu simtiu, cumca dsa prin aceasta fapta nu a facutu nici unu servitiu comunei, pe care o reprezentéza, ma din contra ei pote adauge urmari neplacute, ca-ci superatu fiindu acelu barbatu, caruia Sinc'a vechia cu deosebire ei detoreza recunoscientia — a bona séma — si va reintorce nobil'a facia si nu va mai concurge cu ajutoriulu puternicu — dupa cum bine au voit a compatimi si a luera prin fapta pentru granitarii din Sinc'a vechia, candu cu pucinu mai inainte de acesta biciulu contrarilor despoia pe locuitorii de aici de averile loru pana la extremitate.

Dlu judele ar' fi trebuitu der' se cugete mai bine la obiectulu din cestiune, si se nu fi causatu indignare celui mai devotatu barbatu alu granitariilor numai pentru ca ne apara interesele, nici ca ar' fi trebuitu se puna pedeci in drumulu, care conduce la fericire. . . .

In ceala din urma sfatuesc judelui respectivu, se puna la o parte interesele particulari celu pucinu in asemenea casuri, caudu se lucra in folosulu inaintarei si inflorirei culturei — in casulu de facia grabescase (dupa cum speru, ca va si face de ore ce nu va avea tocma asia unu simtiu de a nega si la a trei'a provocare subscrisa) a substerne actulu de nou compusu proovediutu cu celea necesarie la loculu competente — ruganduse, ca se se traga dunga preste peccatulu comis, ca-ci numai asia va pote ajunge si comun'a Sinc'a vechia la maretulu scopu in rondu cu celealalte consuitori din fostulu regimentu.

Iosifu Stoica m/p., notariu comunalu si reprezentante alu granitariilor dela a 11 companie.

Blasius in 14 Nov. 1871.

Societatea de lectura a teologiloru din seminariul archidiecesanu gr. cat. din Blasius se constitui pre anulu scolasticu 1871/2 in 7 Octobre st. n. a. c. alegundu-si de presedinte pre tenerulu din anulu a IV Georgiu Ceortea, de notariu alu corespundintielor Georgiu Brateanu din an. a IV, de cassariu pre Petru Precupu din an. III, de bibliotecariu Iosifu Barbu din an. a II, si de notariu alu siedintielor pre Stefanu Cacoveanu din an. I.

Societatea dispune de una biblioteca, ce con-tiene opure de 221 in 260 volumine, scrieri din diversa ramuri ale literaturie, precum: relegiose si morali, istorice referitorie la natiunea nostra, ce a suferit martiriu crancenu mai bine de patru veacuri, — poesii si opuri teatrali de celi mai de frunte poeti ali natiunei, cari combatu gangren'a omenimei: vitiulu si inmoralitatea, — romane si novele istorice nationali, — igienice, filologice, politice, de legislatiune si agronomice, — intre cari preponderéza cele relegiose-morale si istorice nationali, fiinduca preutulu trebui se fia si ministrul Christosu, si sacerdotele natiunei sale, care i a datu nascerea si existint'a, si cu a careia renume si eroismu din timpurile trecute i place a se mandri.

Cass'a societatei o forméza contribuirile de 1 fl. v. a. pre anu a fiacarui alumnu seminariale, si ofrandele marinimosiloru, cari voliescu si se bucura de inaintarea nostra in cultura si literatura. Aici cu respectu profundu cutediamu a amenti pre Esce-lenti'a Sa prea bunulu nostru parinte si metropolit Dr. Ioane Vancea, care in anulu scol. trecutu cu ocasiunea siedintiei publice din 16 Maiu daruf pre sem'a societatei 50 fl. v. a., viu'a dovada despre dorulu santu de a vedé pre filii sei suflescii inaintati prin progresu literariu si scientificu la inalt'a loru misiune de pastori ali turmei lui Christosu.

Societatea de actu dispune de una suma de 222 fl. v. a., dintre cari trei din patru parti se destinara in siedint'a lunaria din 1-a Novembre a. c. pentru cumpararea cartiloru, cari ér' voru fi esclu-sive: relegiose-morali si istorice nationali, pentru ca s'a socotitul de neincungiurata trebuinta, ca scienti'a istorica nationale se-si aiba de fundamentu anim'a nobilitata si cultivata prin lumina si suculu sacru alu invenitatureloru relegiose si morali, cari singure numai forméza caracterulu tare si demnul de stramosii nostrii, ca se nu ni se dica: „Sun-teti ca mormentele spoite, dér' din la intru plini de uritiune.“

Afacerile interne si externe ale societatei se voru pertracta in siedintele lunarie la 1-a di a fia-carei luni, ér' pentru cultivarea mentiei si a animei, si pentru progresu in retoric'a sacra s'a decis a se tiené siedintie estraordinarie numite, in fiecare septembra una data, la cari suntu detori a luá fia-care din membrii ei parte prin declamatiuni in ori-

*) Celealte gazete binevoiesca a primi asta indreptare.

ce materia scientifica, si prin disertatiuni mai alesu din literatur'a sacra. —

Georgiu Ceorte a m/p.,
pres. siet.

Georgiu Brateanu m/p.,
not. coresp.

Novissimu. Vien'a 24 Nov. Principele Adolfu Auersperg a intrunitu ministeriulu: Lasser la interne, Pretis comerciu, Banhanns agricultura, Chlumetzky apararea tierei, Glaser justitia, Stremayer cultu, Plener pote finantie.

Programulu e strict'a ecsecutare a constitutiunei; nici una invoiela; impaciuire cu polonii; introducerea alegilor directe; milita' ca in Ungari'a, si disolvarea dietelor nelegale. — Dela diet'a din Pest'a n'aflam nica interesantu. —

Mediu in contra anginei difterice.

In foile clusiane impartesiesce dlu Paulu Hantz, ca unu primu locotenente in pensiune din districtulu Naseudului, d. Carlu Mischinger, care se afla cu locuint'a in Cepanu (primulu satu sescu dincöce de Somesiu, nu departe de Naseudu) i ar' fi scrisu, ca elu scie secretulu femeiei maghiare, care in Romani'a vindeca angin'a difterica cu unu pravu (pulvere) si ca leaculu acesta e forte extin si usioru de capatatu; vindeca indata, pentruca inflamarea (aprenderea), déca n'a inaintatate, indata incetéza si déca e cōpta, indata se solvēza. Mischinger e gata a pune sub ecsaminare une pulvere, cu cari a facutu multe cure fara svonu, si e gat'a a-si vinde secretulu.

Dupa ce vedem, ca acésta bôla inflamatória secera atatea victime prin Secuime, pe la Resinari si prin alte locuri in Ungari'a si se arata si aici in Brasovu in vr'o cateva casuri pericolosa, ér' in Romani'a secerà o multime de vieti, gubernele suntu detorie a lua cu seriositate measurele, ca se se res-cumpere secretulu acela in favorea cetatianilor, ca nu da din alu seu, ci totu numai din pung'a poporului, care pretende atata ingrigire, de a departa periclele de viétia in favorea poporului cu orce pret.u.

Diurnalele din Romani'a inca suntu rogate a ne impartesi, déca e adeveru, ceea ce se scrie de femeea maghiara, ce vindeca cu securitate prin pulveri acésta bôla, si déca s'a facutu acelu leacu secretu publicu si de ce nu? — Nôua ne a succesu a departa inflamarea cu ragusiale, dandu bolnavului o lingurita mica de pravu de pusca sdrobitu bine se lu inghitia cu apa rece si apoi cu aboru de flori de teiu séu de fenu, suptu in gutu, punendu pe capu unu servietu ca se nu se imprastia aborul, si ne a succesu. — Celu ce scia cura mai secura, se ésa la lumina cu ea. —

Bibliografia.

Manualu de geografie. D. Ioane Silviu Selagianu, profesor de istoria si filosofia in gimnasiulu romanescu dela Beiusiu, a provediut tenerimea romana cu geografi'a politica a Ungariei si a tierilor de corona in plina mēsura, fiinduca i a alaturatu si cart'a topografica colorata a "Ungariei cu tierile de corona" cu vecinatatea din nordu si orientu: Bucovina, Basarabi'a si Romani'a in generale, cu orasiele cele de capetenie pana la Chisineu si Marea negra. Opulu se pote trage cu carta cu totu numai cu 1 fl. v. a. Cart'a singura mai ca face atata, pelunga ce opulu, bine adjustat si in totu punctulu de vedere statistic si topografic bine si scientific compusu, cuprinde 112 pagine cu tipariu si charthia forte correspondiatória scopului, asia, incatul ne aflam motivati alu recomenda tuturor scólelor romane mai inferiore, pe lunga ce se recomenda opulu de sene, si cu tabelele despre populatiunea in genere, si in specie si a celei de prin comitate cu aria cu totu, si credemu, ca la a dôu'a editiune se va adauge o rubrica si despre numerulu romanilor in tôte co-

mitatele deosebitu, pentruca se ne vedem de timpuriu poterea numerica in speculu, precum si in comparatiunea institutelor de crescere intocma intr'o tabela comparativa. Opulu scientific, cuprinde meritulu auctoriului, dela a carui activitate si resolutiune de a pasi cu edarea si a altoru manuale de invetiatura, suntemu indreptatiti a astepta multa insenire pentru tenerime. Numai inainte cu totii, cu munc'a si cu sacrificiale sprijinite si incuragiate si Ddieu va fi cu poporul romanu.

Pentru scientiele reali asteptam dela dd. profesori din Brasovu edarea manualelor necesarie. — Dela Blasiu altele dupa altele in cointelegera cu totii, ca intr'o compania de frati! —

Mapa tierilor tienatorie de corona' Ungariei in limb'a romana si cu ortografi'a corecta pentru scólele poporale se afla de vendiare inca in 200 exemplarie la editoriulu ei Eugenie Bordeaux in Clusiu cu pretiurile urmatore:

Unu exemplar simplu, adica necolorat si ne pusu pe pandia 4 fl. — cr.

Unu exemplar cu marginile colorate 4 fl. 20 cr.

" " preste totu colorat 4 fl. 50 cr.

Pusulu pe pandie a unui exemplar. 1 fl. 40 cr. Marimea mapei, care consta din 9 sectiuni este 4 urme in inaltime, si 5 urme in lungime. —

— La administratiunea "Informatiunilor" din Bucuresti se afla de vendiare urmatorele opere ale d. V. A. Urechia:

"Patri'a romana", notitie etnografice literarie istorice. Pretiulu 50 bani.

"O vorba pentru literatur'a desfrenata". Pretiulu 84 bani.

"Déca faptele nationale inainte de 1630 suntu numai instructive, séu de conscientia si rationale". Pretiulu 84 bani.

"Poesia in facia politicei". Pretiulu 50 bani.

"Limb'a friulana comparata cu limba romana". Pretiulu 100 bani.

"Balulu mortului". Farsa. Pretiulu 100 b.

"Oda la Elis'a". Comedia intr'unu actu. Pretiulu 1 leu nou.

"Istoria romanilor". Edit. cea noua din 1871. Se vede si se tramite in deposit de imprimieri'a nationala, facandu si cuvenitulu rabatu.

Nr. 2929/1871.

2—3

Publicare.

Spre scopulu de a tiené evidenția acurata despre personalulu servitoriu si a da carticelele prescrise pentru servitòrie la acestu personalu, se provoca cu tōta seriositatea toti datatorii de servitie (stapanii) sub pedepsa de 1 pana la 5 fl., ca pana in finea lunei Decembre se dè de scire politiei insinuandu neamanatu nu numai servitorii (parte femeiesca si barbatescă) cei de nou tocmiti pe an. 1872, ci si pe cei si cele tienute din anulu trecutu pe an. 1872, cari inca nu fura insinuati si nu suntu provedinti cu carticica de servitie; ér' mai incolo despre orce schimbare intrevenita se faca aratare in restempu de 48 ore.

Brasovu in 4 Nov. 1871.

Directiunea politiana.

ad Nr. 2537/1871.

3—3

Publicatiune.

Partea fosta a contelui candu-va Bánffy Iosifu, mai tardiul a lui Dr. Neymister, din Cinade si Cergaulu micu, in departare de $2\frac{1}{2}$ ore dela Blasiu si 5 ore dela Sibiu, — afara de paduri, — si statotarie:

A. In Cinade din:

a) locu aratoriu 216 jugere 1531 □⁰;

b) feunie si gradine 345 , 665 "

c) vinie 2 " "

d) pasiune 358 , 832 "

e) locu neproductivu 11 , 1349 "

B. In Cergaulu micu din:

f) locu aratoriu 89 jugere 1527 □⁰;

g) feunie 48 , 825 "

un'a cu curte si cladirile de locuitu si economice, cu ospetaria din Cinade cu totu; mai departe cu dreptulu de carcinariu alu acestei curti din Cinade si Cergaulu micu, si cu dreptulu de moraritu tienotoriu de acésta curte in otarulu Cinadei,

tote ca apertinentii ale acelei parti, devenita in de curundu pre calea cumperarei, de proprietate a fondului de institutiune numitul a P. P. Basiliti din Blasiu, celui mai multu promititoriu se va dà in arenda pre calea licitarei publice, pre timpulu dela 1-a Ianuariu 1872 pana in 31 Decembrie 1874 st. n., adica pre 3 ani.

Licitarea se va tiené in 30 Novembre a. c. st. n. a. m. la 11 ore in cancelari'a jurium inspectore din curtea metropolitana din Blasiu, prin una comisiune, ce va fi esmisa pentru acestu actu.

La terminulu amentitul se voru primi numai astfelii de promisiuni, ce voru trece preste sum'a arendatititia anuale de 4500 fl. v. a.

Doritorii de a licita, voru avea a fi provediuti cu unu vadiu de 450 fl. v. a.

Oferte scrisali sigilate, inca se voru primi; subscrise cu man'a propria, ori prin unu alu 3-lea individu, ca subscriptoriu de sume, coramisate prin doi martori scritori de scrisorie, si provediute cu vadiul de 450 fl. v. a., si care voru fi a se substerne subscrisului consistoriu celu pucinu cu una septemana inainte de terminulu respectivu de licitate; a caroru desfacere se va intempla dupa incheierea promisiunilor verbali dela respectivul terminu, ci in casu de promitere egale, promisiunea verba va avea prioritate.

Condițiile de licitare, si pana la terminu de licitatii se voru poté vedé in cancelari'a advocatului clerului, in tota diu'a si inainte si dupa amédi.

Datu din siedinti'a consistoriutui metropolitanu gr. cat. de Alb'a Iulia, tienuta in Blasiu la 24 Octobre 1871.

Simeonu Popu Mateiu m/p., notariu consist.

Schwarze et Bartha,

piat'a Nr. 16,

prestéza cu cunoscutai so-

liditate

tōta specia de vestimente

de cavaleri

si oferéza o. p. una cantitate mare pe alesu de cele mai noue materie de sur-

tuce, pantaloni si gilete

cu pretiulu celu mai mo-

deratu.

g. 7

In Blasiu

se voru vende casele de sub Nr. 101 din piat'a prin licitatii publica in 10 Decembrie st. n. a. m. in localitatile amintite.

Condițiile se potu vedé la domnulu Ioane Vraciu in locu si pana atuncia.

Blasiu in 21 Nov. 1871.

1—2

 Domnii restanti cu pretiulu prenume-
ratii suntu rogati a nu mai amana cu refuirea
si tramitarea pretiului, ca-ce e timpulu imperativu.
Ecsemplaria se afla dela incepintu intregi. . . . —

Cursurile

la bursa in 24 Nov. 1871 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 56	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 , 30	"
Augsburg	—	—	116 , 65	"
Londonu	—	—	116 , 85	"
Imprumutulu nationalu	—	—	57 , 80	"
Obligatiile metalice vechi de 5%	67	, 65	"	"
Obligatiunile rurale ungare	79	, 75	"	"
" " tomesiane	77	, 50	"	"
" " transilvane	75	, 50	"	"
" " croato-slav.	—	—	"	"
Actiunile bancei	—	—	814 , —	"
" creditului	—	—	307 , 60	"